

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Изази Недјељом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

Преплата шаље се у
платеним новчанима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картоном упут-
ницом на пошту у Котор.
Дописи пишу се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За веће
и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Монаково, 20 септембра. — Цар
Њемачки Вилхелм II. стигао је данас
овдје и народ га је одушевлено доче-
као. Цар и Кнез-Владар пољубише се
пет пута. За тим уђоше свечано у на-
пишене улице. Цар и Кнез-Владар по-
ташаше се народу неколико пута на
балкону дворца и бјеху навијек живо
поздрављани.

Беч, 21 септембра. — Њемачки
Цар Вилхелм II. стигао је у Беч ју-
трос на 9 часова. На станици га
је дочекао Тесар са свјем надвој-
водама, министрима и властима. Оба
владаоца поздравили су се на најер-
дачњи начин. На путу до Тесарева
двора поздрављао их је народ тако да
се не да описати.

Беч, 22 септ. — Цар Вилхелм је
походио свог посланика кнеза Рајса у
двору њемачког посланства; за тим је
примио угарског министра предсједни-
ка Коломана Тису и Папина нунција
Галимбертију, а у генерала ађутанта
Тесарева оставио је своју карту по-
сјетницу. При породичном обједу бје-
ху два владоца, Царица, надвојводе
и надвојвоткиње, кнез и кнегиња Рајс.
Цар Вилхелм био је у аустријској а
Тесар и надвојводе у пруској унифор-
ми. Сјутра ће Цар Вилхелм примити
генерале, посланике и министре стра-
них дворова.

Берлин, 22 септем. — Бисмарков
лист „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“
вели да сјајни дочек Цара Вилхелма
у Бечу налази одушевлен одјек у Ње-
мачкој, који више свега проистиче из
политичког увјерења да је мирољуби-
ви савез Аустрије и Њемачке постао
неразлучни дио политичког вјерују
свијех народа. Поход Цара Вилхелма
свједочи да је науио вјерно хранити
драгоцјени завет у корист мирнога
рада. — Из Берлина је кренуо улак
те носи поклон Цара Вилхелма за Те-

сара Фрању Јосифа, фотографске сли-
ке покрета војске на потоњим мапо-
рама, сложене у корицама које су
узор њемачког корицарства.

Беч, 24 септембра. — Њемачки
Цар је ручас на подне у свога посла-
ника кнеза Рајса, на је примио дипло-
матско тијело. На шест часова вече
бјеше велики објед у Тесареву двору,
при коме бјеху све надвојводе и над-
војвоткиње, министри и придворници.
Тесар је наздравно рекао: „Пијући
у здравље њемачког Цара пуно ми је
срце оног срдечног и неразлучног при-
јатељства и савеза што нас уједињује
за благо нашијех народа. Да му Бог
буде пратилац на путу којим је кре-
нуо младачком снагом и мушком зби-
љом и мудрошћу“. Цар Вилхелм је на
то одговорио: „Нијесам странац у Бечу.
Чиним по светом завјету мога дједа
држећи се неповредива пријатељства.
Пијем у здравље мог врло поштованог
савезника Тесара аустријскога!“ При
звучима народне химне кудичуше се
Њихова Величанства чашама. Послије
услика диже се Тесар по други пут
и рече: „Допустите да наздравим ову
чашу њемачкој војсци, која је нај-
свјетлији углед свијех војничких вр-
лина. Живјели наши другови пруски и
њемачки!“ — Цар Вилхелм на то
одназдрави: „Ја пијем у здравље вој-
ске аустро-угарске. Живјели наши дру-
гови аустро-угарске војске!“

Беч, 23 септ. — Послије руч-
ка у Шенбруку опростио се Цар Вил-
хелм срдечно од Царице Јелисавете.
Цар и Тесар, Тесаревић-Напљедник,
саксонски Краљ и остали принчеви
кренули су за Мирпшлаг у лов.

ИЗ НОВИНА.

О маршалу Базену, који је про-
шле недјеље умрѣо у Мадриду, биље-
жимо по загр. „Нар. Нов.“ ово:
Базен изишао је на глас оним часом,

кад је именовао врховним заповједником
Француске експедиције у Мексику. Од тога
часа читави га је свијет познавао. Њего-
во је име спојено за све вијекове са спо-
меном несретнога надвојводе Максимилија-
на, чија је звијезда почела блиједјети, када
су Французи оставили Мексико. Наполеон
III. оставио је аустријскога принца лад-
ном равнодушносту његову удесу, о којем
се није могло сумњати, какав ће бити.
Базен не може се прекорити, што је оста-
вио Мексико, он је само слушао заповијед
свога господара. По његов спомен тишти
друга једна кривица. Од њега је потекао
онај кобни декрет, по којем су Француске
чете стријелале без милости све републи-
канце, које би с оружјем заробиле. На тај
декрет позвао се је предсједник Хуарес,
када је одбио молбу, да помиљује у Куе-
ретару заробљенога надвојводу Максими-
лијана. Ја не могу попустити, рекао је
Хуарес принчеви Салм, која је на коле-
ницама молила за надвојводин живот; када
је надвојвода потписао ону крвну запови-
јед, потписао је своју властиту смртну
осулу. Базен био је, који је доказивао
потребу те окупне мјере, те је надвој-
воду управо присилио, да је одреди. Мар-
шалу чинило се сасвим наравно, што се
није противником прашало. Он је био из
наполеонске школе, те је у Мексику пре-
савио начела, која бјеше успео децембар-
ских дана год. 1851. Да су Републиканци
њего ухватили и стријелали, био би само
добри, што је заслужио; овако је надвој-
вода морао ради њега свој живот изгубити.

Три године по том стајаше Базен на
челу Француске поренске војске, која се
биткама од 14., 16. и 18. августа одје-
љена од Париза, морала склонити у твр-
ђаву Мец. У тим биткама покушао је
Базен све, да стече побједу, но по суду
њемачких генерала показао се лошим ге-
нералом. Но ипак је код Mars la Toura
мало не побједио, а да му је то пошло за
руком, био би осујетио читаву основу
њемачке војне управе.

Усрјех, који је већ мало не био по-
стигао, отела му је безпримјерна жилавост
и пожртвованост трећег прускога воје-
нога збора, но за то је ипак јавио у Па-
риз, да је побједио, а ондје су у ту вијест
вјеровали све дотле, док нијесу изостале
вијести из Меца, јер су Нијемци били
потрагли брзојавну везу. Дали би Базен
био послје битке код Гравелота могао
разбити редове обједне војске, питање
је, на које се не може стално одговорити.

Три пута кушао је, да се отме њемачком
загрљају, но сваки је пут послје крваве
битке био присиљен, да напушти ту на-
мјеру. Французи, који су мислили, да се
ради својих пораза морају на некога обо-
рити, тврдили су договорно, да Базен није
свом силом него само привидно кушао, да
разбије њемачку војску. Базен да је хтио
војску очувати царству, да је играо дво-
личну улогу, те се вазда надао, да ће Ње-
мачка поступати прима њему већим оби-
ром. Ако се је томе надао, лудо се је
надао, јер су га Нијемци послали са чита-
вом војском у ратство у Њемачку. У
Мецу није се могао више држати, јер
његове чете нијесу онога дана, којег се
је предао имале више шта да једу, биле
би дакле морале да су се дуже опирале,
од глади умријети.

Када је године 1872. намјештен у
Француској одбор, да испита узрок пора-
зом од године 1871. и 1872, ставио му се
Базен сам на расположење. Читаве мјесе-
це расправљао је повјеренство о том,
има ли се маршал или нема ставити пред
ратни суд. Тјерс, који је тада био пред-
сједник републике, живи је саветовао, да
се читави процес прекине, но јавно миш-
љење није на то пристало. Дана 6 октобра
1873. састало се ратно вијеће под пред-
сједаном војводе од Омала, а 10 децембра
осудило је Базена на смрт и деградацију. И
сами судци преплашили су се те пресуде,
те су одмах поднијели маршалу Мак-Махону
молбу за помиловање, који је казан смрти
претворио у двадесетгодишњу робију.

Из расправа ратнога суда није се Не-
Француз могао увјерити, да је Француз
скривно издају, но Французи су то вјеро-
вали, а и данас још вјерују.

У тамници одсједио је Базен само
девет мјесеца док му једне бурне ноћи не
пође за руком умаћи. Његов је бјег био
врло пустилован и романтичан, спустио се
по конопцу преко стрме пећине у чамац,
који га је чекао; но некако је невјеро-
ватно, да би такоу пустиловину могао
извести дебео човек од шездесет година
у мркој ноћи. Биће вјероватније, да му
је сам Мак-Махон помогао да побјегне. Од
онда живио је у Шпањолској те трошио
са својом много млађом супругом доходак
од иметка, који бјеше у Мексику стекао.
Своју је улогу био одиграо те се о њему
није ништа чуло. Само једанпут у најно-
вије вријеме читало се његово име у но-
винама, када је неки његов пренагли
земљак покушао да убије издајцу.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Кијевска свечаност. *)

Са каквим се одушевлеем извр-
шило хришћанско славље у православ-
ној Русији нарочито пак у светоме
граду Кијеву на дан 15 јула као де-
сетогодишњице крштења Руса,
могло се у свима еписким и словен-
ским листовима опширније виђети; но
почем о тој најсјајнијој и најзначај-
нијој хришћанској свечаности није у
„Глас Црногорца“ онолико познато
нашим читаоцима; за то као очевидац
кијевске свечаности узима слободу
и описати ту прославу у оној сли-
ци како ми се пред очима показала.

На дан 12 јула преко Волочинска
стигли су црногорски представници на
железничку станицу у Кијев гдје је
Преосвећенога Митрополита Митрофа-
на предурисио предсједник „Славјан-
скога Општества“ са многобројним
рађанством, спроводићи га у велико-
лепни храм Михајловскога манастира,
гдје се светињама црквенима поклонили.
Пред квартиром дочекао га је Прео-
свећени Епископ Викарији Јероним,
ојег духовенство манастирско до
вога стана допрати и врати се натраг.
Јутра дан 13 јула г. Митрополит
чинио је повјете Високопреосвеће-
не Платону Митрополит укијевскоме,
је је врло љубазно и братски прим-
ен, тако исто и генерал-губернатору

*) У мом путопису доћи ће опис Ки-
ва и његове светиње. Ф.

М. П. Дрентелну, који са особитом ра-
дошћу расписиваше о Његово Висо-
чанству Кијазу Николи и Црној Гори.

Осим тога учинио је посјету ми-
трополиту епискоме Михаилу, губер-
натору Тамари и Графу Игњатијеву
предсједнику „Славјанскога Општества“.

На дан 14 јула у Конгрегациону
салу кијевске духовне академије др-
жао је састанак и извршен је свечани
акт који се састоји у бесједама црк-
вених преставника који поздрављаху
свету мајку, кијевску цркву, одакле је
луч хришћанске просвјете на истоку
засијао. Ти су поздрави и бесједе биле
врло значајне те показују јединство
руске цркве и високо уважење које
сто милиона православна Русија према
светоме граду Кијеву гаји. Праведно
се називље свети град Кијев новим
Јерусалимом јер је на све стране то-
лико обасут неизбројним светињама,
да и најокорелије незнабожачко људ-
ско срце кад у овој светињи уђе,
мора погледе своје са најтоплијом
вјером к небу обратити, одакле је
свјетлост христове науке по свему
бијелом свијету засијала. У Кијеву
је стављен основ и почетак људскога
просвјетнога живота за велику Русију
те су на струјама Дњепровијема са
крштењем добили благодатно очишће-
ње за велику хришћанску будућност.

На овоме свечаноме састанку би-
ли су присутни Високопреосвећени Ми-
трополит кијевски Платон, Митропо-
лит еписки Михаил и Митрополит цр-
ногорски Митрофан. Од епископа били

су присутни архиепископ Кишењевски
Сергије, архиепископ Рјазански Тео-
фил, епископ Нижегородски Модест,
епископ дмитровски Мисаил, Викарије
Московски, Ладолски епископ Викарије,
Петроградски Митрофан, Кијевски Ви-
карије Силвестир и Јероним, Черни-
говски Викарије и Атанасије; пред-
ставници јерусалимске, александријске
и грчке цркве; замијеник царски Обер
прокурор св. Синода Константин Пе-
тровић Побједоносцев, и његов помоћ-
ник Владимир Карловић Саблер, гене-
рал губернатор Дрентелн, граф Иг-
њатјев, сви већи чиновници и разни
представници од свију руских градова,
словенски гости и представници разних
општина.

Свечани овај састанак почео се
пјевањем капеле професора Ламанско-
га тропар светоме Владимиру „Упо-
добилеся вси купцу ишущему
добра бисера“ после чега је проф.
кијевске духовне академије г. И. Н.
Малишевски говорио бесједу о значају
велике свечаности, о распрострањењу
хришћанства међу Словенима и о ули-
ву његову на живот рускога словен-
скога народа. Ријеч Малишевскога била
је пуна великога значења, да је пот-
пуно говором задобио слушаоце. Тај
говор завршује овим ријечима: „Ска-
вом утјехом и радношћу видимо и чу-
јемо ми, да се на ову чисто хришћан-
ску тihu мирну и свештену светковину
одазваше срца и мисли наше једно-
вјерне браће из других земаља, пле-
мена и народа, у лицу послатих од

њих гостију, који су овдје међу нама и
међу којима има неколико милих познани-
ка овог нашег склоништа духовне науке.

Да сте нам здраво мила браћо!

У име св. Владимира од његова
пријестола Кијева, који мио мирише
светињом поздрављамо вас браћо.
Поздрављамо вас од стране овога уз-
вишенога збора, од стране наше ака-
демије, од стране све руске земље,
која вас брацки љуби, а која и од
вас очекује исту љубав. Кажите о
нашој љубави и браћи вашој и будите
у њима љубав к једнојерном и вели-
кодешном народу руском.“

Послије ове бесједе пјевала се
химна великој свечаности: „Вѣроу
русској“, па су биле прочитане
поздравне честитке и адресе од до-
шавших изасланика и то у овоме реду:

Најприје устао је митрополит
ерписки Михаил и на руском језику
рекао је: Хришћанство ликује, право-
славље светкује дан данас свијетли и
радосни. Девет стотина година прошло
је од тога времена, од како је свјет-
лост истините вјере обасјала срца
рускога брацкога нам народа, и каква
је радост душе вјерне гледати скуп
вјерних, који учествују у свечаности
истине над лажом, свјетлости над
мраком. Послије њега говорио је ми-
трополит црногорски Митрофан на срп-
ском језику врло значајну поздравну
бесједу у име црногорскога народа,
изразивши жељу: да се православном
вјером утврђује братско јединство
свију словенских народа. Послије је

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Ц е т и њ е, 17 септембра.

(Из Двора.) Његово Височанство, Господар и Књаз, кренуо је у прошлу недјељу, са малом пратњом, у Никшиће.

(Личне вијести.) Књаз Арсен А. Карађорђевић дошао је синоћ из Русије.

Конте Р. Серсеј вратио се синоћ из Дубровника.

(Путници.) У прошлу сриједу били су на Цетињу три младића од угарске властеле: Грофови Сечењија и Зичија и барон Еделехајм-Булаји. Про-путовавши Босну и Херцеговину, потрудили су се мало и у ове наше крше. Сјутра дан вратили су се преко Котора у равну Пеншту.

(Из болнице.) Прије неколико дана умро је у болници Филип Николин, 26 година, из Грађана, који је због вишестраних опасних крађа осуђен био на 12 година робије и већ био издржао седам година. Он је у друштву са 20 тамничара био утекао његов са Грмозура у Арбанију, одакле су неки у Куче и Васојевиће упадали и крађом живјели, но од којих су већ мнозина похватани. Промисао мјесеца напав је Филип са тројицом на кућу оцицера Сава Петрова у Кржањи горњој, радио му сина, који је онако рањен задао Филипу двије смртне ране, у трбух и кољено, којима је зликовац упркос своје гвоздене природе послје 23 дана боловања подлегао.

За прошле три недјеље начињене су, осим омиљених другима, више операције овим лицима: Миду Томићу, 26 год. из Дробњака извађен камен из мјехура; Ивици Вулевој, 63 год. из Горњег Поља у Никшићима, катаракта скину а са оба ока; Фемији Гломазића, 55 г., из Пиве, катаракта, Симу Тадићу из Приморја, 53 год., катаракта. Лазу Мишкотину 60 г., из Теблића придектонија на оба ока; Богдану Андрићу, 30 г., из Љуботиња, вађен гној из преију; Јосипу Стевовој, 27 год., са Зацпра извађено 4 литра суруткасте жигкости из лијеве половине преију; Саву Никоу из Љуботиња, 5 год., извађен камен из мјехура. Због ранијих посљедица непажње и трудног тежачког рада ваља споменути Луку Вранића, 22 г., из Прквица, кој је, кад је косоно бос, ујела змија за пету, од чега је доцније отицала стопа до чланака и који је доведен у болницу да му се рана ножем исправи и замири.

говорио епископ новгородски Атанасије и поднио је икону Божје матере у име града Чернигова. Од Петрограда епископ ладошки Митрофан говорио је у част светог Кијева да су Кијев и Новгород првим средиштем и извором старе просвјете руског народа били. Од Москве епископ Мисаил рекао је: да је Кијев Јерусалим руске земље, и у знак јединства Москве са Кијевом поднио је икону светитеља московских. Тако исто и сви поједини представници од свију руских градова говорили су по неколико ријечи као поздрав и честитку деветогодишњице крштења руског. Посланици хоругвеносци храма спаситељева у Москви такођер до-нијели су светоме граду Кијеву црквене заставе (хоругве) од изванредне драгоцјености, које су у истој дворани на скупу предали.

Сва та величанствена скупштина, око 3000 људи, са највећом је пажњом пратила све поједине говоре свију руских и заграничних изасланика, а највећу пажњу обратише на говор Митрополита црногорског, који је отворено изјавио чисто љубав и оданост храброг народа црногорског према великој матушки Русији, да се по свој дворани разумјети могло зујање говора: „Черногорія единственный вѣрный другъ Россіи“. Г. Побједоносцев је најсрдачније благодарио Г. Митрополиту ручећи се с њим.

Много је говорника спремно било да изјаве своје честитање свечаности, које се кроз више сати неби

К њ и ж е в н о с т .

Светковина Вукове стогодишњице. Вук Стеф. Караџић рођен 26 октобра 1787 у Трипићу, умро 26 јануара 1864 у Бечу. По различним писцима од Јована Бошковића. Бесједио у дворници велике школе 9 септембра 1888. У Биограду. У штампарији краљевине Србије. 1888.

П р о с в ј е т а .

Скоро сви српско-хрватски и словеначки (н. пр. љубљански „Slovenski Narod“) листови доносе свечане уводне чланке у славу Вуку Ст. Караџићу приликом биоградске светковине. Од свијех тих чланака ми ћемо својим читаоцима изнијети чланак новосадског „Браника“, једно што нам се чини да је у њему за ову прилику лијепо истакнут Вуков значај, а друго што тај лист, због поштанске забране, не долази лако у ове крајеве српства.

Чланку је наслов „Вуков дан“, потписао га је М. Д.—ћ. (Миша Димитријевић) и гласи:

Независна краљевина Србија, поштујући саму себе, наумила је да прослави данас стогодишњу успомену оца новје књижевности српске, Вука Стефановића Караџића.

Да се ода потпуно поштовање ономе, који је српску народну мисао у књижевности заступао и на видик је износио, и који је тиме народни дух распаљивао и ширио, — краљевина Србија хтјела је уједно да пренесе и кости Вука Караџића са бечког гробља у слободну српску земљу. С тога се ова светковина са неколико мјесеца и одоцила. Но и поред тога није се ова пошљедња замисао извести могла.

Али ако кости великог слављеника и почивају још у туђој земљи, дух Вуков облива цјелокупно Српство, мисао његова захватила је коријена у цијелом народу српском, — те и без преноса костију може бити слава цјелокупна, јер оно, што се данас слави, и није ништа друго већ мисао.

А каква је то мисао? Је ли политична? Не. Али је зато опет велика мисао, јер је општа народна.

Вук Караџић није био ни политички борац, а још мање политички вођа, и ако је своју каријеру отпочео у великом уставку народном за ослобођење Србије. Он је био син једне обичне српске сељачке куће, која су већ породичне традиције упућивале на то, да он не припада маленом једном сеоцету.

Чак испод поносних планина Прне Горе дошла му је породица преко Дрине Мјесто старог јој боравања и несрећне српске земље, Босна и Херцеговина, које је та породица до новота свога стана прегазити имала, живјеле су у успомени породице Караџића. Тим успоменама напала се душа младог Вука, и те успомене

могло довршити; због тога био је сувише утрућен старац Високопросвјетљени Платон Митрополит кијевски и многи гости, да је Обер прокурор Г. Побједоносцев изјавио представницима да се не могу више саслушати даљни говори осталих представника, само што је умолито слушаоце да он за потребито налази прочитати један врло важни докуменат добивени од Кентербериског Архиепископа из Инглеске, донесени пуномоћницима инглеског посланства из Петрограда и написан на инглеском језику. Г. Побједоносцев прочитао га је на руском језику, послје чега посланици поклонили су се Митрополиту Платону дубоко и пољубили му свету десницу, а Платон је њих у накрет главе руком благословио. За вријеме кад се ово инглеско писмо читало, оба су изасланика у својој униформи близу Митрополита по-дишли, на које је сва публика са задовољством гледала, пазећи на ријечи Кентербериског Архиепископа који је међу осталим ово изјавио у своме писму: „Инглеска црква свагда остаје у миру са руском православном црквом, и обадијема увијек црквама један је општи непријатељ — папство, са којим предстоји велика борба, но наше оружје за ту војну мора бити не тјелесно већ духовно, и зашто је пријека нужда имати узајамну везу између руске и инглеске цркве ради нашега уједињења“. Послје овога говора преосвјетлени Митрополит Платон благословио је присутне, а њему је

порађале су више тежње у тој души. Дјетић из сељачке куће потегао је да учи. Но учио се по начину, какав је од столећа у српским земљама у обичају био, а научио је ту само ону малену науку, коју му је ондашња покорена Србија пружити могла. У првим младешким годинама затекао га је устанак Србије, те се и сам придружио устанку. Све то заједно развило је у њему ону оригиналну индивидуалност, онај прави српски, природни дух, кога је српска књижевност жељна била, и који се само преко такве особе у њу унијети могао, а који би дух без сумње више образовање под притиском струје онога доба лако угушити и сатрти могло.

Да се образовао редовним путем по систематском калуду онога доба, да је прошао све школе од почетка до краја, — ни Вук не би био оно, што је касније постао, не би био реформатором српске књижевности.

Пут, којим је он ишао, није био пут научног метода, већ пут природног нагона. Он се није носио великом реформаторском мишљу, већ је сам за себе пошао путем, који му је његова оригинална индивидуалност прописивала, али је тиме и нехотице открио и показао пут, којим треба српска књижевност да удари.

Противници су му оспоравали више образовање, но он га није себи ни присвајао; а према томе оспоравали су му и способност, да даје законе у језику и писању, али му нико није оспорити могао, да језика српског није познавао, — а цијела се ствар око тога вила, да се у књижевност унесе чиет народни језик. Тај пак народни језик није нико знао боље од Вука.

И ако допустимо, да је она виша замисао, која се у цијелој Вуковој реформаторској радњи појављује, у ту његову радњу са стране унесена била, не криј и не умаљује то заслуге Вукове ни најмање; јер та виша замисао вршила је у овом случају само службу запаљене буктиње, која је требала да осветлији пут, којим је млади, неук, необразовани Вук Караџић назирао пошао. Да, она је требала и самом њему да засвијетли, да не залута; а и народу и књижевницима, да га боље уоче, какав је то пут и куда води.

Противници личности Вукове, и у колико су признавали замашај књижевног, њиме потакнутог рада, — нијесу му хтјели признати, да је исти његово дјело, јер је најзнатнији Вуков књижевни рад са више страна подстицан био. Но шта то све значи? Ништа друго, већ да је у њему подстицана она снага, које ни он сам није свијестан био, а која је толико нужна била, да брод српске књижевности, који се онда са несталности књижевног језика и овамо и онамо колебао, у напријед потпури. Свакојако је дакле у Вуку, да ли свијесно или несвијесно, лежала велика снага. И ова се у толико мање порицати даје, што огромни успјеси сваког порицање унапријед у лаж утјерјују.

Дакле тежња према природном, према оном, што у самој арави народа лежи и извире, то је она мисао, коју је Вук у књижевности и у своме јавном раду заступао.

хор пјевао „исполаети деспота“, а за тимем хор професора Ламанског за-пјевао је химну равноапостоу светоме књазу Владимиру, и молитву „Достојно јест јако воистину“ По-слије чега разишли су се гости на одређена мјеста гдје их је чео братски објед уз знак словенског гостопримства.

У вече 14 јула по свима црквама и манастирима у Кијеву, као и по свој Русији одслужена је свечано вечерња са „свеноћним“ које је трајало пуна три часа, а у Кијевопечерску трајало је од 7 до 12 часова.

На дан свечаности, 15 јула, сав је град Кијев закићен био словенским заставама и појавио се такав чаробни приказ од застара и ћилимова, као и разних накита у разним облицима, да си чисто помислиш гледајући златне кровове и торњеве цркава, да си за-пловио у море небеских светиња, не-знајући куда би крај тој светињи нашао.

По Кијеву из раног јутра одређиваше се 30.000 солдата да учине свечану почит пред свију цркава гдје се има служба служити, нарочито пак пред Софијским сабором на великој пјаци, куда има проћи „кресни вход“ низ брегове Кијева на Дњепар, послје свете литургије. Свечана служба отпочета је у Софијски сабор у 9 часова чинодјејством Митрополита кијевског Платона, Митрополита српског Михаила и Митрополита црногорског Митрофана, на којој је одговарало 200 пјевача у парадној униформи. По општој жељи духовенства

Само том тежњом руковођен човјек могао је прионати око прибирања народних умотворина, које би без врједне руке сабирачке већином угинуле, а које су нас међутим и међу мртвим и међу живим народима у прве редове умне плодитости уврстиле.

Више образовање и велика наученост можда би даровито Србијанца Вука одву-ла даље од народа. Али његов природни, самосвојни, оригинални развитац задржали су га не само у народу, већ су га оме-још више привлачили, да из њега прпа оно, што је сам дух народни створио и уједи-нио, и да то шири по слојевима, који су даље од народног живота, те да их тиме стабау што више привлачи. Тим је његовао љубав према своме рођеном, а тим је уједи-но све строже истицао и индивидуалност народну и према страним и према сродним племенима.

То је мисао Вукова, која данас у цијеломе народу живи, и која данас, сла-већи Вука саму себе слави.

Ријетко је који народ толиким нава-лама страних упиња изложен био, као српски народ, и ријетко је који толико оригиналности народних особина сачувао, колико наш народ. У томе и лежи живот-на снага народа. А да та снага не клоне и не малакне, допринио је не мало и да-нашњи слављеник, Вук Стефановић Ка-раџић.

Није политична мисао, коју је засту-пао Вук Караџић, али је то културна, на-родна мисао, која је дигла и придржала народни дух до бољих времена.

Но славећи српски народ стогодиш-њицу рођења Вукова, прославља он управо и стогодишњицу своје народне књижевности.

Вољу за читањем у српском народу отворио је први Доситије Обрадовић. Нај-популарније дјело његово у оно доба, оно дјело, које је било први пијонир у осваја-њу српске читалачке публике, и које је ону управо стварати почело, — то су „Басне“ Деситије. То дјело угледало је свијета 1788-ме, и данас, кад славимо стогодишњицу рођења Вукова, можемо уједно прославити и стогодишњицу српске читалачке публике.

За сто година учинила је српска књижевност велики напредак. Г. 1788-ме изишло је осим Доситијевих басана још само двије књиге, дакле у цијелој години свега три књиге. Данас послје сто година дана овај број се устојучио, и то не једанпут, већ неколико пута.

Данашња светковина је у истини светковина цијелог српског народа. А да је најдостојније прослави, није нико други више позван, до најугледнији представник растуреног Српства, независна краљевина Србија.

Краљевина Србија дугује то не само лично Вуку, који се у њојзи родио, који се за њену слободу борио и радио, и који се књижевним својим радом трудио, да јој још онда доста скромно и непознато име публикацијом српског највећег блага по свијету разнесе, — већ дугује то она и српској књижевности као српска земља, која данас међу српским земљама и покрајинама књижевно највише производи.

Краљевина Србија, која би у многим народном послу позвана била да народно

из љубави према витешкој и брацкој Црној Гори читао је апостол прото-ђакон црногорски на опће задовољство и са особитом пажњом су га слушали. На служби су присутни били све гра-ђанске корпорације и представници свију руских и словенских поклоњеница. У 11 часова отпочео се „кресни вход“ са многобројним духовенством, у којему бијаху три митрополита и 20 владика, 100 архимандрита, 50 про-тојереја, 600 осталог свештенства и 1000 хоругвеносаца.

Кад се овај заносни приказ вели-чанства божјега на пјаци указао, сви руски војници од 25.000 држали су пушке пред прсп и војничка гласа затресла је небо химном „Коль сла-венъ господъ въ Сіонъ не мо-жетъ изяснитъ языкъ“. Ја сам у томе часу прдно сузе као мало дје-те, осјећајући радост у каквој је мјери кадро православље да узнесе скромног човјека до пријестола творца васионе, свемогућег Бога. Литија је ишла ла-гано поред споменика Богдана Хмел-ницког, а сва звона по кијевским црквама славила су свечани пролази поред Михајловског манастира, док је низ брдо по завијуцима пута дошла пред споменик св. Владимира. Овдје је свештенство чињело молебствије, послје којега је почашћен био Ми-трополит српски Михаил као мученик за православље те се успео под самп-кин св. Владимира да благослови пра-вославни народ. Пошто је с крстом са високог споменика благосиљао на-

кодо поведе, у овоме погледу је баш највише дужна. Она треба да се начини стојером српског књижевног живота. С тога је требала ова слава да буде свенародна. Али какве су данас прилике у Србији, ми смо сумњали, да ће то моћи бити. У тој сумњи утврдили су нас пак још већма припреме око саме светковине.

На тој светковини тешко да ће се највише поносити синови Црне Горе, и самохрана дјеца Босне и Херцеговине. У општој народној светковини биће великих празника. И за овај мах одлучени ограници српског народа, прослављајући на своме дому народну књижевну стогодишњицу, мораће се и нехотице сјетити оних бољих времена првог јавног рада данашњег славленика, те зајевати ону српску тугованку: „Еј, нема Вељка, нема Карађорђа!“

Но и у растуруном славу жапајаће се и причепљиваће се српски народ на све стране луком и мишљу Вука Стефановића Караџића, и с погледом, упртим у бољу будућност, клицаће весело: Слава му!

М. Д—ћ.

Вуково вече. Српско новос. чит. пјевачко друштво приређује у суботу 10 (22) септембра о. г. у дворани срп. нар. позоришта у славу стогодишњице Вукове а у корист удовице пок. Мите Поповића забаву с овим програмом:

1. „О значају Вукову за српску књижевност“, говори г. Ј. Марић, учитељ. 2. „Милена ма vlasti“, од Товачовског, пјева мјешовити збор. 3. Пјева уз гусле г. Ђ. Павковић. 4. „Школски надзорник“, шаљива игра у 1 чину, од Косте Трифковића. 5. „Соколи“, од М. Топаловића, пјева мушки збор. 6. „Пријеки лијек“, шаљива игра у 1 чину, од Мите Калића.

„Бран.“

Из извјештаја „Браникова“ под насловом: „Споменик Тодора Павловића, прослава у Карлову“, видимо ово:

Тамну сјенку баца чудан догађај да се још прије двадесет и двије године набављени споменик тек сад подигао и осветио. Зар је баш толико времена требало, да се из загонетног немара, позвани у Карлову, отргну, да се, нећу да рекнем нагоне, али пробуде и упуте, да одуже дуг, који су дуговали сину своме, новинару и књижевнику српском, Тодору Павловићу. Прије двадесет и двије године приредом „Матице Српске“ и свог народа српског набављен је споменик, и ево тек сад о Малој Госпоји свечано је у присуству многобројног народа откривен и освешћен. Више пута је покушавано да се споменик подигне и свагда се што испријечило, те је једва сад младалачка снага, одушевљење и гвоздена воља неколицине учинила, да се оствари оно, што је требало много прије за ово двадесет и двије године да се учини. Није ми намјера да изнесем све препреке, да именујем узроке и личности које су те препреке и узроке створили, то сад нема никакве вриједности. Ја сам се распитао о свему, поглавито да учиним по вољи својој љубопитљивости,

род, продужавао се пут до на саму ријеку Дњепар, гдје је величанствени павиљон за освешћење водице подигнут био. Кад је духовенство на лице мјеста дошло, онда је под павиљоном сисао низ дрвене степенџе Митрополит Платон до површине ријеке Дњепра, и почео да свети водицу. Кад је освешћено водицу почеле су батерије топова пуцати док су 101 метак с ону страну Дњепра опалили, а велике неспрегледне масе народа заузеле бијаху сва кијевска брда уздуж ријеке Дњепра, да се читаво море људских глава виђети могло. Било је више од 200.000 душа.

Дојста величанствени приказ. Кад је Митрополит Платон почео кропити светом водицом, очекиваше он да међу првима приступи крсту и водици губернатор Дрентелн, но како губернатор никако не дође, рече Митрополит: „Бе је генерал-губернатор да приступи Христу? зар хоће да Христос прије к њему приступи?“ На које му одговори један од чиновника: „Скончаљася, Ваше Високопреосвященство!“ — „Но, слава Богу, дай господи ему царство небесное!“ те продужи пут кроз масу народа на Подол благосиљајући народ и кропећи св. водицом. Такођер црногорски и српски Митрополит благосиљали су масе народа пролазећег док се дошло на „берегову площадку“ ће се на узвишено мјесто изговорило „молебство“ са многолетством Цару Александру и свему владалачком дому.

да би могао одгоненути загонетку чудну, како је то, да двадесет и двије године лежи споменик у сандуцима „унакован“.

Ја сам у очи Мале Госпоје стигао. Тек сјутра дан почеше гости са свију страна долазити. Карлово оживи и доби свечан изглед. Сваки час по неколико кола зазвјаше пуних гостију. Из Кикинде, Бечерека, Беодре, Мелеваца, Мокрина, Бахаида, Врањева, Српске Кларје, Петрова Села, Аде, Сенте, Мола, Фелдварца, Та. Бечеја, Хиђоша, Ст. Бечеја, Новог Сада — дођоше гости да буду свједоци и учесници славе ове. Поједине општине и друштва послаше и изасланике.

У 9 часова огласише прангије извона да први пут звони на литургију. Карловљани и други гости почеше долазити од ваљаних својих домаћина, који госте врло лијепо примише, и за часак бјеше порта пуна. Познаници се руковаше и за здравље питаху и у разговору се проведо док и трећи пут звона не зазвонише за знак, да ће се служба отпочети, и сви уђоше у храм божји.

Служба је почета. Начелствовао је прота в. кикиндски, уз судјеловање десет свештеника и в. кикиндског ђакона. Оваке службе није било још у Карлову. Толико служећих свештеника не видјеше Карловљани. Свечано расположење могао си сваком на лицу видјети. На кору је појало в. кикиндско пјевачко друштво „Гусле“ које је заиста ову велељепну свечаност увеличало умилним, лијепим и складним појавом, које човјека уздиже, и одводи у небесне сфере.

Послије литургије одржан је парастос, у спомен великом покојнику и том приликом говорио је учитељ г. Љубомир Лотић дивну бесједу, која је пажљиво саслушана. Послије парастоса помена је литија, а за тим је отпочето откривање и освешћење самог споменика. Друштво „Гусле“ отијало је „Царју небесни“ и по том је протопресвјтер скинуо црни завој са споменика. Морам признати да је споменик лијеп и да је на угодно мјесто постављен.

На споменiku стоји натпис, који је саставио Др. Конст. Пеичић, и који је још прије 22 године дубоко урезан у споменик. С једне стране стоји ово:

„Неумрлом Србину
Тодору Павловићу
Списателу Родољубивом
Новина и Летопису Уреднику
Матице Срб. Тайнику.
Дружства Срб. Словености Члану
Русс. Петроград Наука Академ.
Златне медаље Властнику.
Духа Народного Неуморном Будителю.
Рођен. 1804. † 1854 у Карлову
Благодарни Сународници
п. 1866.

С друге стране стоји:

Дух у раю Тодора живи,
Овде лежи Павловића леш.
Сади цвјеће Српкиња млада,
Сузом зали Србине драги!
Сав е вама живио Тоша
Одвек мучни до двадесет лџта,
Бодро буди народни дух наш.
Уму, чувству, Новине даде,
Симпатије, Народни Лист нам

Отолен су пошпи у рођенственску пркву, а народ се у град вратио. Тим се довршила ова велика и значајна свечаност.

На три часа послје подне одмах су се искупили словенски гости на броју 800 изасланика у дворани грађанској на објед, који су дали кијевски грађани. Ту је био заступник царски г. Побједоносцев, Преосвешћени Митрополит Платон, српски Митрополит Михаил, црногорски Митрополит Митрофан, граф Игњатијев, управљајући синодалном канцеларијом г. Саблер, корпусни командир Таубе, кијевски губернатор Л. П. Томара, архиепископи, епископи, архимандрити, протоереји, абисински представници, представници разних општина, словенски гости, многи словенски уредници листова, представници трговачки и многи грађански чиновници из свију градова простране Русије. При обједу прву здравицу изговорио је Обер прокурор г. Побједоносцев разложивши велики значај светковине како за Русију тако и за цио православни народ словенски; на то је приређени хор пјевачки под управом г. Калишевскога отпјевао „Тебе Бога хвалим“. Послије тога опет је г. Побједоносцев наздравио у другој здравици у част и славу светог књаза Владимира, који је руски народ и себе кретио на ријеци Дњепру, те је ова ријека постала купјелом рускога спасења. Послије сваке његове здравце хор пјевачки отпјевао је по неку пјесму о свечаности и најпослије „многаја љета“.

И Летопис шеснаест лџта.

Драгољубом сестре нам учи.

По освешћењу ступи изасланик „Матице Српске“ г. пр. А. М. Матић и нацрта нам врло испрљиво и занопљиво сав живот и рад Тодора Павловића. Није ни један главнији моменат превиђен, све је то скупљено јасно и разговјетно. Мир и тишина је владала, да се све могло чути. И дјечица, која се не моглоше прогурати да виде и чују ово освешћење и говор, попела се по духових, који су поред порте засађени, да виде и зар да приповиједају и млађем још поколењу ријетку славу ову. Вјерујем, да ће се о овој светковини и славу дуго и много у Карлову приповиједати.

По свршеној црквеној светковини, која је трајала до пола два часа, отидоше гости и домаћи на заједнички ручак. Пријавио се толики број да нијесу могли сви гости ни бити на заједничком ручку. Дворница је била дупком пуна, преко стотине је захватила, те неки од гостију морадоше отићи у побочну собу. Толиком броју није се нико надио. Врло ми је мило што и лијеп број женскиња видјех на овој светковини и банкету, јер то је знак, да се и оне интересују за наше ствари, да је и у њима будан дух српски. Хвала им!

И ваљани лист „Садашњост“, који је много допринио да се ова прослава оживотвори, изашао је овога дана не само у свечаном него и у дивот издању што заслужује свако признање. У нашим крајевима ријетко се може видјети оваке израде што служи на част штампарији. Садржај је одабран и врло лијеп утисак је учинио кад су за вријеме ручка гости лист у руке добили. Уредник г. Милан Петровић није жалио ни труда ни трошка, а и сарадници, г. Љуб. Лотић, Михајило Косић и Лазић уложише труда, те је овај број тако лијепим садржајем и такм смисљеном израдом свијета угледао.

Овдје морам изјавити, да је светковина била достојанствена као што и заслужује Тодор Павловић. Народ српски је показао да је вољан и да умије цијенити заслуге својих врених мужева. Држим да се нећу о никог огријешити, ако ма ево и при крају споменем и прибиљежим имена оних који су највише допринијели да се светковина ова одржи, и то овако величанствено одржи. Одбор шири повјерио је руковођење цијеле светковине г. Љубомиру Лотићу, др. Ив. Веселиновићу и Михајлу Косићу. Заслужују хвалу и признање што овако смисљено удесише прославу ову.

II.

Главна скупштина „Матице Српске“ држана 31 августа (12 септембра) 1888.

Извјештај управнога одбора о свом годишњем раду.

Славна скупштина!

Цијела тако рећи година прошла је у одбрани „Матице Српске“ против неправданих нападаја. Настало је, ето, на жалост, и онет вријеме, да се боримо за свој опстанак. Тек што је прошла била главна скупштина, подигли су сви будим-пештански листови баз разлике праву хајку на „Матицу“ због догађаја,

Послије тих здравица Обер прокурора устао је Митрополит црногорски Митрофан и наздравио ову здравицу: „Слава тебџ показавшему намџ свѣтџ слава тебџ Христе Боже уповање наше слава тебџ!“

„Деветстотина година протекло је од онога доба кад је свјетлост истине озарила словенске душе у Русији и за успомену тог великог спасоносног догађаја сабрасмо се ево готово из свијех крајева словенскога православнога свијета да у светоме Кијеву достојно прослаavimo овај важи хришћански догађај. Светоме књазу Владимиру слава! Он је први подпомогао, да Словени који су живјели у овој опширној и моћној држави буду просвјешћени свјетлошћу истине. Слава свијем јерарсима руским који проповиједајући Бојју ријеч поведоше руски народ на пут истине и спасења. Слава христову љубивом народу руском који слиједи стопама св. књаза Владимира. Слава свијема књажевима руским, који ступаху по стопама св. равноапостолског књаза Владимира и који помоћу св. животворнога крста и христовљубиве војске пронесоше ово свјетоносно учење Христа спаситеља, и у најдаље и дивље предјеле Сибира озарујући свјетлошћу тамошње народе. Слава и дуги живот данашњем руском Цару Александру III., који влада на срећу Русије узвишеном и прослављеном свјетлошћу Христових учења. Дај му Боже дуг живот! Благослови Његове трудове, сачувај га и дај му силу и снагу

који су на скупштини десили се. На ту хајку послана је свима споменутим листовима изјава, да ти сви нападаји по новинама немају никакву основу и да иду само на то, да заведу јавно мишљење на страну, па да подлом клеветом, лажним окривљивањем и злонамјерним извртањем чињеница тенденциозно поткопају лијеп глас „Матице Српске“, који је стекао својим патриотским књижевним радом за вријеме свога опстанка од 61 године. Осим тога и секретар друштвени чинио је што је год могао, да обеснажи неоснована сумњичења против овога друштва.

Тек што се била умирила хајка на „Матицу“, дође, као из ведре неба гром, од високог кр. утарског министарства унутрашњих послова наредба, којом не потврђује избор дра Лазе Станојевића за председника „Матице Српске“, него позива, да се предузме нов избор; а на скоро за тим, дође и друга наредба од високог кр. утарског министарства просвете и црквених послова, којом одређује пресвјетлог г. Феликса Парчетића, великог жупана новосадског, да „на основу највишег надзорног права цијезо пословање књижевног друштва „Матице Српске“, а нарочито цио поступак јој око рјешавања предмета свију фондова и заклада под руковањем њезиним што прије лично предметом подробије истраге учини и да о свему, што пронађе, разложити извјештај поднесе министарству са својим мишљењем заједно.“

Против прве наредбе поднесена је представка високом министарству с молбом, да се да боље обавијестити о особи изабраног председника, па да тај избор потврди; али на ту представку није стигао никакав одговор.

По другој наредби упућени су били сви чиновници друштвени, да споменутом великом жупану, као одређеном владином комесару, на руци буду у вршењу повјереног му задатка.

Велики жупан повео је истрагу против „Матице“ 8 XII. 1887. Прије свега разгледао је, да ли врши „Матица“ уставом прописани јој задатак, да ли се руковању јој повјерени фондови употребљују на одређене цијели, колико је стање тих фондова и како се воде рачунае књиге о појединим фондовима. Кад се о томе увјерио, тражио је „Преглед стања фондова за год. 1886“, а исто тако и „Прзвила и именик“ и „Рад скупштине и имена чланова по мјестима“.

Састављен и предан му је списак чланова, који нијесу још исплатили свег рате за чланство; даље списак чланова, који су до скупштине 1887 исплатили чланарину; па списак чланова, који су примљени на скупштини г. 1887; и најпослије списак чланова, који су се уписали послје скупштине г. 1887.

Издане су му одлуке скупштине о избору председника, подпредједника и чиновника матичиних.

Издан му је извод из записника у погледу непотврђеног избора дра. Л. Станојевића за предједника „Матице Српске“.

Издани су му изводи из записника главних скупштина и заједничких сједница књижевног одјељења и управног одбора о избору питомаца од г. 1878 до сада.

да би он, мирно живећи, до дубоке старости био свагда заштитником православне вјере и словенскијех народа!“

Послије ове здравце говорио је изасланик абисински здравицу пуну великога значаја, те је изразио жељу свијех Абисинаца да се чим прије сједине са православном црквом. За тим је говорио здравицу кијевски грађански старјешина г. Сољски о значају ове велике хришћанске свечаности у колико је корисна и спасоносна за цио православни народ, нарочито за православну велику руску царевину. Та здравица примљена је била са особитим одушевљењем кијевских грађана. Такођер говорио је здравицу представник старатељства кијевског Стјепан Михайловић и генерал граф Игњатијев предједник словенскога петроградскога општества који је прочитао многе брзојавне честитке од појединих словенских родољуба, тесе овај величанствени братски објед од 800 изасланика на 6 часова послје подне довршио и сваки се кући својој повратио.

У вече била је величанствена илуминација са ватрометима као и шетња по Дњепру на приређеним паробродима којих бијаше велики број међу којима се блистаху „Свети Владимир“, „Лев“, „Олга“ и други пароброди, као и шетња по булеварима и Крешчатику, да је Кијев и ријека Дњепар као огњени метеор изгледао, те су гости и грађани кроз огњено море читаву ноћ шетали и веселили се.

Протођакон Филип Радичевић.

Издана му је одлука о избору питомца Момчила Танашице из стипендијске закладе Симе Ђорђевића, ради кога је члан Лазар Рајин поднрио био тужбу министарству, што није његов штићеник Драгулић изабран.

Предане су му одлуке скупштинске о проглашењу наградама књижевним у скупштинама од г. 1880 до г. 1888.

Предани су му списи чланова управног и књижевног одбора у г. 1886 и 1887.

На захтјевање предате су му ове „Књиге за народ“, издане из задужбине Петра Коњевића; а тако исто и сви „Бетониси“ од 119 свеске до данас.

Велики жупан разгледао је цијело пословање и нашао га је у реду, а из рачунских књига увјерио се, да су чланови, који су на скупштини год. 1887 били присутни, имали право гласа.

На захтјевање великог жупана саопштене су му све наредбе високог кр. уг. министарства просвете и цркв. послова од г. 1875 до г. 1879 у погледу наређене сеобе матичине у Б. Пешту, а тако исто и све представке против тих наредба министарских, као и представка на Његово Величанство краља против наредбе министарске због одузимања фонда Саве Текелије меод руковања „Матице Српске“.

Осим тога предани су му по захтјевању ови списи:

Списак свију повремених листова, које „Матица“ држи и које добија на поклон.

Списак свију досуђених и изданих књижевних награда од г. 1880 до данас.

Пренис тестамент кнеза Александра Карађорђевића.

То је у главном тражено приликом вођења те истраге и ми с мирном савјешћу можемо чекати крај те истраге, као што смо дочекали крај и другим истрагама, којих је до сада пет било од како се „Матица“ доселила у Н. Сад.

Високо кр. угар. министарство просвете и цркв. послова наредило је, да се великом жупану новосадском Феликсу Парчетићу, као владином повјеренику, издаје у име канцеларијског паушала 250 фор. на годину, и да се то као издатак стави у рачуну о заједничким управним трошковима. Против те наредбе поднесена је представка високом министарству, с молбом, да од те наредбе своје одустане, пошто тај издатак није стављен у овогодишњи прорачун, који утврђује и одобрава редовна скупштина друштвена; и што не би било право и правично, да тај издатак свосе и фондови који служе на потпомагање и распрострањање књижевности; или да се бар тај издатак стави на терет фонду текелијном, ради ког је поглавито и постављен велики жупан за владиног повјереника.

На ту представку одговорило је високо министарство, да не одустаје од своје наредбе, пошто велики жупан није повјереник само за фонд текелијин, него му је повјерено да нази на цио рад „Матице Српске“, и да подноси извјештаје о свима фондовима, који се налазе под управом матичином. Осим тога одређена паушална свота, кад се подијели на 18 фондова, једва терети што поједини фонд. Према томе ставило је високо министарство споменути паушалну своту, од годишњих 250 фор., накнадно у поднесени му прорачун о заједничким управним трошковима за год. 1888 и упутило, да се та свота редовно исплаћује, и то почевши од 1 новембра 1887, као што је то у првој наредби својој наредило.

Високо кр. уг. министарство просвете и цркв. послова одобрило је поднесено му основно писмо за задужбину Петра Коњевића и задржало је два примјерка од истога основног писма код себе ради званичне употребе.

Високо кр. уг. министарство просвете и црквених послова, на поднесени му: „Преглед о свима фондовима под управом матичином, за г. 1886“ одговорило је, да је исти прегледан и у реду нађен; а тако исто да се слаже у свему са рачунима о фонду Јовановићевом и Костићевом, који се налазе код министарства.

Високо кр. уг. министарство просв. и цркв. послова, на представку овога друштва, одобрило је, да се на повишицу стипендије из задужбине Петра Костића може употребити од прихода 200 фор. на годину, и да те стипендије износе од сада, по скупштинској одлуци, за ученике основних школа 200 фор., за слушаоце ниже гимназије 250 фор., за слушаоце горње гимназије и богословије 300 и за слушаоце великих школа 400 фор. Тако исто одобрило је, да се повишене стипендије издају питомцима већ од почетка школске г. 1887/8.

(„Враник“.)

ИЗ ВЕЛИКОГ СУДА.

„Протокол сентенцијални“.

Цетиње, 14 септембра 1887 года.

14. Да се зна и да је вјеровано ово данас учињено писмо пред сваким

судом и Господаром, ће би од потребе било приказати, а то како се случи несрећа, и уби Јоко Милов Горњак, Мила Белова Пламенца, иза тога би много зла међу њима, и убише Пламенци Јова Станкова, који бјеше од тога зла одличен (sic), и тако скочише Пламенци и призваше племе, и за тога одличеног чока, убише Пламенци *) тројицу, Јока Белова и Марка Белова, и Јока Савова, за што убише одличена чока, Јова Станкова, и потлен овога убише опет Пламенци Филипа Маровића, Горњака, и би међу њима преузама и пљеновах, и бјеше дошло с тога да (се?) све племе покоље. И тако кад је врховни суд за ово зло разумјео (sic), послао је упут перјанике, за обе парте, и доведоше их пред врховни суд на Цетиње, и тако кад је врховни суд њихове давије и разлоге разумјео, тако у прву судисмо и сетенцијасмо: Тако од ове три главе те убише Пламенци с племеном, пребијасмо једну главу за Јова Станкова, а за оне друге две (sic) главе, судимо да за њих збора није, зашто бјеху убили чока одличена, тако суд пребија као и остале злочинце, које земља црногорска и брдска мушкетате, и за њих да нема поговора нигда нико. А судисмо главу Мила Белова, по закону земаљском, 133 цек. и 2 гроша, ово да даде Јоко Милов Горњак који га је убио, а судимо да даду Пламенци за Филипа Маровића 133 цек. и 2 гроша, и овако сетенцијасмо и вјечно умирисмо, да за ово више нигда поговора није него да су умирници међу собом у вјечни вијек и Амин. И за више увјерење, по заповиједи врховне власти, потврђује се ова сетенција, како више изговара, Печатом Народним.

ЦРНОГОРСКО ПОМОРСТВО.

Св. Никола, 10 септембра. — Ове недеље за прве 4 дана имали смо тихе и средње вјетрове од I. и IV. квад. мирно море а небо гдје-год ведро а гдје-год облачно, па иза тога такођер тихе и средње вјетрове од I. и II. квад. небо облачно и мало кише и на ушће мирно море.

Барометар држаше се између 76—77.

На улазак Бојане највише са преливом (alta marea) има дубине $4\frac{3}{4}$ ноге млетачке.

Доједрише:

Траб. тур. „Ређина Завојани“, тон. 31, кап. Арслан Адем, из Скадра, празан. Траб. црн. „Леоне“, тон. 35, кап. И. Дерман, из Тријешћа, крцат. Траб. црн. „Лијена Ружа“, тон. 15, кап. А. Ибрахим, из Одиња, празан. Траб. тур. „Кавал Марино“, тон. 25, кап. М. Закули, из Медове, празан.

Одједрише:

Траб. црн. „Велоче“, тон. 19, кап. А. Сали, за Бар, празан. Траб. црн. „Фиоре“, тон. 13, кап. З. Ибрахим, за Крф, празан. Траб. црн. „Леоне“, тон. 35, кап. И. Дерман, за Скадар, крцат.

Оцињ, 12 септембра. — Ове недјете имали смо лијепо вријеме вјетрове умјерене од I, II. и IV. квадранта.

Барометар 76.

Доједрише и одједрише:

Траб. тур. „Сефил Бахри“, тон. 17, кап. Омер Али, из Валоне, крцат, за Анкону.

Шкуна црн. „Бела Скутарина“, тон. 148, кап. У. Бег, из Малте.

Траб. црн. „Велоче“, тон. 19, кап. С. Ага, из Св. Николе, празан, за Бар.

Пароб. аус. уг. „Султан“, тон. 484, кап. Р. Митис, из Будве, и пошто искрца и укрца неколико трговине и путника продужи своју пловидбу за Медову.

Пароброд аус. уг. „Султан“, тон. 484, кап. Р. Митис, из Медове, и пошто искрца и укрца неколико трговине и путника продужи своју пловидбу за Будву.

Бар, 20 септембра. — Послије неколико љетних лијепог времена има четири дуна да имамо југ доста јак с кином и узбуњеним морем.

Данас као да ће вријеме опет на боље јер барометар који се бијаше снизио на 76 опет се повиси на 76.5, стање температуре Р. 20.

*) Као да се писар побркао у племенима.

Доједрише и одједрише:

Пароброд лојда „Тибиско“, тон. 550, кап. Привилеђо, из Далмације и Тријешћа, са неколико трговине и путника за ову луку и слиједио је своје путовање до Крфа и Превезе.

Траб. црн. „Каролина“, повела је 150 комада ситне животиње, а има овдје два трабакула који чекају лијепо вријеме за крцати животињу.

На 17 о. м. вриу се из Крфа и Арбаније пароброд „Тритоне“, тон. 506, кап. Вилдауер, са неколико путника из Коринта, јер више из Цариграда у ову луку не долазе путници за разлог наведени у допису из Бара, 20 јула о. г., „Глас Црногорца“ број 31, него морају да се искрцају под Оцињ, или под Будву, ако неће чекати 4 дана у Крф на своје трошкове.

Наравно ова промјена распореда учинила је овоме мјесту велику штету.

Почело се по мало животиње извозити за Италију.

Болести сваке врсте особито *живаца, падавица, слабости желуца, жуђање и слабост ушћу, глухоте, главобоље, мигрене, хлороза, и узетост*, лијече се сигурно нашим чувеним разумним начином. Лијечењем од четири недјеље постигли смо најчудноватије успјехе у случајима *силне, и слабости плућа*. Молимо да нам се сасвим повјерљиво пошаље потанко опис болести и да се дода поштанска марка за одговор.

Officin „Hygiea“ à Breslau II.
(Allemagne).

ОБЈАВА.

Број 524.

Издаје се на јавни инканат кућа Стане М. Костића, постојећа у овој вароши до куће Лазара Марковљани-

Ћњ. Црн. повлашћено паробродско друштво.

ОБЈАВА.

Главна Скупштина акционара књ. црн. повл. паробродског Друштва, држана на Цетињу дана 10 и 11 ов. м., ријешила је вишином гласова (11 против 10) да се то друштво разријеша.

У слијед тога иста скупштина закључила је, да се ликвидација друштва изврши у течају овога мјесеца, а исплата уложеног акционарског капитала у течају мјесеца Октобра ов. г.

Рачуни су нађени у потпуном реду и по томе сваки ће акционар примити свој улог у потпуном износу без икаква свога трошка и штете.

Сувише закључила је Скупштина, да се јавним путем благодари нарочито Тријешћанским трговцима на њиховоме топлом одзиву при овоме подузећу, које се ево овдје и чини.

Цетиње, 15. Септембра 1888.

У име привр. одбора књ. црн. повл. паробродског Друштва.

Секретар:

Вуко Вулетић.

Предсједник:

Јован Павловић.

(2—3)

Његово Височанство Књаз, дознавши за горњу одлуку овога Друштва, благоволио је премилостиво наредити, да се иностраним акционарима тога Друштва има исплатити и 5% интерес на уложену главницу, рачунајући од онога дана, кад је новац уложен, па до 15. Септембра ов. г. по стар. календару.

ЈОВАН ПАВЛОВИЋ.